

1897

Bro N463
14

DE GOUDEN
KWARTJESWAGEN.

Een beroep op het Amsterdamsche Volk

DOOR

L. M. HERMANS,

Redakteur van het Weekblad „De Roode Duivel”.

Uitgave van K. A. BOS,
Kinkerstraat No. 68, Amsterdam.

DE GOUDEN
KWARTJESWAGEN.

Een beroep op het Amsterdamsche Volk

DOOR

L. M. HERMANS,

Redakteur van het Weekblad „De Roode Duivel”.

Uitgave van K. A. BOS,
Kinkerstraat No. 68, Amsterdam.

DE GULDEN

KWARTJESWAGEN

Ver. Burea. op het Amsterdamsche Veld

J. M. H. H. H.

Amsterdam - C.

Int. Instituut
Soc. Geschiedenis
Keizersgracht 264
Amsterdam-C.

Medeburgers en Burgeressen!

De winter laat zich te dezer dagen in al zijn strengheid gevoelen.

Aan de ledige haard van den werkman grijnst het spook van den honger en de sporen van het gebrek zijn op de smalle bleeke gezichtjes uwer kinderen duidelijk merkbaar.

De vaders, gedoemd door de heerschende werkloosheid tot ledigheid, weerhouden met moeite een bitteren vloek over het harde lot, de moeders, arme vrouwen, barsten vaak in tranen uit of weenen stil in een hoekje van de sjofele kamer, de kinderen vragen om brood, om eten . . . En wat moet gij hen daarop antwoorden?

Ja, de nood is hoog gestegen, zelden nog heeft de werkloosheid zulke reusachtige afmetingen aangenomen, in geen enkel jaar, voor zoover ons herinneringsvermogen strekt, waren zooveel gezinnen broodeloos en waren zooveel duizenden huisvaders gedwongen de vereelte hand uit te strekken om een gave af te bedelen aan hen, wien geen aardsche zorgen kwellen en die volop hebben, zelfs van het overbodige.

Uwe smartkreten zijn zelfs door de met goudbehangsel bekleedde wanden van de salons der rijken doorgedrongen en hier en daar heeft een bankier een greepje gedaan in zijne volle geldzakken, bevreesd dat de honger u zou aanzetten tot daden van geweld, waarbij Zijne Zeer Rijk Geborene wel eens het kind van de rekening zou kunnen zijn. Enkele honderden guldens heeft men bijeen weten te scharrelen uit de portemonnaies, die alleen geopend worden door het breekijzer van het zelfbehoud.

Het slaperige lichaam, de Amsterdamsche gemeenteraad, is

zelfs, en dat is juist het meest zeggende bewijs voor het ellendige van uwen toestand, een oogenblik uit den dommel van zelfgenoegzaamheid en eigenbevoorrechting wakker geschud. Uwe snijdende kreten, uw hartverscheurend broodgeroep heeft het standbeeld Vening Meinesz, onzen burgemeester, in beweging weten te brengen en de steenen gast is in zoover mensch geworden, dat hij over de werkloosheid met hare verschrikkelijke nasleep van brood- en dakloosheid eenige minuten heeft gesproken en niet ontkend heeft, dat de toestand als 't ware radeloos was. Diezelfde slaperige gemeenteraad heeft personen aangezocht een commissie te vormen en deze commissie bestaande uit een troepje meneeren van hooge komaf, een stuk of wat hielenlikkers en een paar eerlijke lui, doet elken dag in dag- en weekbladen van allerlei richting een beroep op het medelijden van de bezitters.

Al deze handelingen teekenen den toestand en niemand is zoo opzettelijk blind om niet te erkennen, dat de tijden voor den werkmans hard, ondragelijk hard zijn.

Medeburgers en burgeressen, gij moogt geloovig of ongelooovig zijn, aan een roomsch-katholieke, protestantsche of joodsche godheid gelooven, of met geen god te doen hebben, gij zult niet ontkomen aan de nijpende zorg voor het broodgebrek gij kunt niet ongevoelig blijven, zelfs al zijt gij goed gevoed en gekleed, bij zooveel verschrikkelijke ellende.

Wat ik, namens u, nu het recht heb te verwachten, is, eene algemeene deelneming in uw lot, is het zich min of meer aantrekken van 's buurmans zorgen, is *het zich onthouden te spotten op wreedaardige wijze met uwen toestand.*

En zie, juist dat laatste is gebeurd.

Hier, hier gebeurt het, hier in de wereldstad Amsterdam, hier waar de polsslagen van het openbaar leven veel sneller klopt dan in plattelandsteden, hier heeft men het ongestraft gewaagd op gruwelijke en laaghartige wijze de spot te drijven met uwe smartkretsen en met de tranen uwer kinderen.

Wanneer in een huisgezin de meeste leden gebrek lijden,

zal wel niemand op de gedachte komen aan een der leden, *dat aan niets gebrek heeft*, een zeer kostbaar geschenk aan te bieden en de kosten, daartoe benoodigd, nog wel met mooie praatjes, te halen uit de zakken van de hongerige leden, daarbij spekuleerende op gevoelens van eerbied of liefde, die men terecht of ten onrechte koestert voor het bedoelde lid.

Men zal, voor zoover men behoort tot de weldenkenden, deze handeling ten sterkste afkeuren en de schuldigen straffen met de algeheele verachting.

Maar nog bedenkelijker wordt het geval, wanneer bedoeld lid duidelijk heeft te kennen gegeven, niet van een dergelijk presentje gediend te zijn, herhaalde malen zelfs positief geweigerd heeft en toch de op touw zetters van het schandalige plannetje zoolang blijven aandringen, totdat ten slotte men bijna zedelijk gedwongen is toe te stemmen. Dan is de daad dubbel af te keuren, want alsdan blijkt dat men slechts het oog heeft op eigen eer en zelfverheffing en de waardigheid van genoemd lid als strafbaar reklamemiddel gebruikt.

Welnu, medeburgers en burgeressen, deze misselijke komedie zal hier opgevoerd worden of liever er is al een aanvang mede gemaakt, het eerste bedrijf is reeds in vollen gang, al kunnen wij nog niet zeggen of de opkomst van het goedgevoelig publiek bijzonder groot is.

Ziehier met ronde, met duidelijke woorden het geval:

31 Augustus 1898 zal koningin Wilhelmina den troon beklimmen, de zoogenaamde plechtigheid zal, volgens traditie, in de hoofdstad des rijks plaats vinden en nu ware het te verwachten geweest dat, wanneer de materiële toestand van het volk niet zoo zorgwekkend en droevig was, er eene reusachtige commissie was geboren met een aankleve van talrijke sub- en buurtcommissiën tot ophalen van geld voor een aan te bieden eereblijk.

Och, wanneer wij weten dat groote menschen zich zoo graag als kinderen aanstellen en er tamelijk onschuldige pret in vinden te pronken met hun doop- en geboortenamen gedrukt op een

zelfs, en dat is juist het meest zeggende bewijs voor het ellendige van uwen toestand, een oogenblik uit den dommel van zelfgenoegzaamheid en eigenbevoorrechtig wakker geschud. Uwe snijdende kreten, uw hartverscheurend broodgeroep heeft het standbeeld Vening Meinesz, onzen burgemeester, in beweging weten te brengen en de steenen gast is in zoover mensch geworden, dat hij over de werkloosheid met hare verschrikkelijke nasleep van brood- en dakloosheid eenige minuten heeft gesproken en niet ontkend heeft, dat de toestand als 't ware radeloos was. Diezelfde slaperige gemeenteraad heeft personen aangezocht een kommissie te vormen en deze kommissie bestaande uit een troepje meneeren van hooge komaf, een stuk of wat hielenlikkers en een paar eerlijke lui, doet elken dag in dag- en weekbladen van allerlei richting een beroep op het medelijden van de bezitters.

Al deze handelingen teekenen den toestand en niemand is zoo opzettelijk blind om niet te erkennen, dat de tijden voor den werkman hard, ondragelijk hard zijn.

Medeburgers en burgeressen, gij moogt geloovig of ongelooovig zijn, aan een roomsch-katholieke, protestantsche of joodsche godheid gelooven, of met geen god te doen hebben, gij zult niet ontkomen aan de nijpende zorg voor het broodgebrek gij kunt niet ongevoelig blijven, zelfs al zijt gij goed gevoed en gekleed, bij zooveel verschrikkelijke ellende.

Wat ik, namens u, nu het recht heb te verwachten, is, eene algemeene deelneming in uw lot, is het zich min of meer aantrekken van 's buurmans zorgen, is *het zich onthouden te spotten op wreedaardige wijze met uwen toestand.*

En zie, juist dat laatste is gebeurd.

Hier, hier gebeurt het, hier in de wereldstad Amsterdam, hier waar de polsslag van het openbaar leven veel sneller klopt dan in plattelandssteden, hier heeft men het ongestraft gewaagd op gruwelijke en laaghartige wijze de spot te drijven met uwe smartkreten en met de tranen uwer kinderen.

Wanneer in een huisgezin de meeste leden gebrek lijden,

zal wel niemand op de gedachte komen aan een der leden, *dat aan niets gebrek heeft*, een zeer kostbaar geschenk aan te bieden en de kosten, daartoe benoodigd, nog wel met mooie praatjes, te halen uit de zakken van de hongerige leden, daarbij spekulerende op gevoelens van eerbied of liefde, die men terecht of ten onrechte koestert voor het bedoelde lid.

Men zal, voor zoover men behoort tot de weldenkenden, deze handeling ten sterkste afkeuren en de schuldigen straffen met de algeheele verachting.

Maar nog bedenkelijker wordt het geval, wanneer bedoeld lid duidelijk heeft te kennen gegeven, niet van een dergelijk presentje gediend te zijn, herhaalde malen zelfs positief geweigerd heeft en toch de op touw zettters van het schandalige plannetje zoolang blijven aandringen, totdat ten slotte men bijna zedelijk gedwongen is toe te stemmen. Dan is de daad dubbel af te keuren, want alsdan blijkt dat men slechts het oog heeft op eigen eer en zelfverheffing en de waardigheid van genoemd lid als strafbaar reklamemiddel gebruikt.

Welnu, medeburgers en burgeressen, deze misselijke komedie zal hier opgevoerd worden of liever er is al een aanvang mede gemaakt, het eerste bedrijf is reeds in vollen gang, al kunnen wij nog niet zeggen of de opkomst van het goedgebloovig publiek bijzonder groot is.

Ziehier met ronde, met duidelijke woorden het geval :

31 Augustus 1898 zal koningin Wilhelmina den troon beklimmen, de zoogenaamde plechtigheid zal, volgens traditie, in de hoofdstad des rijks plaats vinden en nu ware het te verwachten geweest dat, wanneer de materiële toestand van het volk niet zoo zorgwekkend en droevig was, er eene reusachtige kommissie was geboren met een aankleve van talrijke sub- en buurtkommissiën tot ophalen van geld voor een aan te bieden eereblijk.

Och, wanneer wij weten dat groote menschen zich zoo graag als kinderen aanstellen en er tamelijk onschuldige pret in vinden te pronken met hun doop- en geboortenamen gedrukt op een

schreeuwend oranjegeel aanplakbiljet of om met een driekleurig lint met de noodige opzienwekkende insigne's opgedirkt, op straat rond te scharrelen, minstens even ingenomen met zich zelf als de kwajongen, die voor het eerst naar de Beurs gaat trommelen en met behulp van gekleurd papier en een blik sabeltje een krijgshaftig uiterlijk verkrijgt, dan verwondert ons de oprichting van al die feestkommissiën in geenen deele, maar wat onschadelijk (al blijft het immer belachelijk) is in tijden van welvaart en voorspoed, wordt een misdadige spotternij in een zorgvol tijdvak gelijk thans. Wij wisten dat voor geruimen tijd geleden reeds in zoowat alle buurten van onze goede stad kommissiën waren geboren met het doel op den kroningsdag de straten, sloppen, stegen en wat dies meer zij luisterrijk te versieren en wij meenden dat daarmede aan de gewone tol van zucht naar uitblinken was voldaan, toen plotseling de heeren Gebr. Spijker, rijtuigfabrikanten, Stadhouderskade alhier, een extra reklamiddeltje bedachten, in waarheid een reklamemiddel, want de heeren kwamen op het denkbeeld een gouden koets in hunne werkplaatsen te doen vervaardigen en deze de koninginnen aan te bieden als geschenk van haar volk, officieel gezegd als **Huldeblijk van de Natie**. Nu zal het wel niemand in het hoofd komen te denken dat Hare Majesteit gebrek heeft aan een rijtuig en in waarheid bezit de dame ongeveer een honderdvijftig van deze vervoermiddelen, waaronder talrijke staatsiekarossen, landauers, paniers, coupé's zich bevinden, en misschien zelfs, voor geval dat het geheele hof uit rijden gaat, de vaderlandsche potwagen niet ontbreekt; men voorziet door het vervaardigen van een gouden koets dus niet in een dringende en langgevoelde behoefte en zoowel het overvullige karakter van het aan te bieden geschenk als het eigenaardige dat een rijtuigfabrikant met de kwartjes van *anderen* in *zijne* werkplaats een koets laat vervaardigen zijn duidelijke bewijzen dat de heeren Gebr. Spijker een pakkend reklamemiddel bezigden voor hun inrichting. Zeer zeker getuigt het niet van sijn gevoel en loijale monarchale gevoelens wanneer men daartoe het koningschap en de bekleedster van den troon

tracht te gebruiken, maar in Nederland zijn nu eenmaal veel kruidenierszielen, naturen onvatbaar voor alle poëzie, voor alle hooger gevoel in den mensch, berekenende wezens, die bij alles wat zij doen zich herinneren dat een Nederlandsche rijkshalder honderdvijftig centen meer waard is dan een Nederlandsche gulden en die handelen in koffie, peper, rijst, suiker, Maastrichtsche aardewerk of in rijtuigen. Hen te bekeeren is onbegonnen werk, dat ras moet uitsterven.

Het was echter niemand anders dan de koninklijke jonkvrouw zelf, die voorloopig van het mooie plannetje niets wilde weten en die officieel publiceerde niets te zullen aanvaarden, speciaal niet de gouden praalwagen, toen het dagblad *De Tijd* de onhandigheid beging de gouden koets als verguld protest uit te spelen tegen die leelijke rooie oproermakers, die de gevaarlijke meening waren en zijn toegedaan, dat de ellende der menschen geen noodzakelijkheid is en dus met wat goeden wil en wat werkkraft van allen ook tot het verledene zal behooren. Een koningin toch, in eene konstitutioneele staat, behoort zich boven de partijen te stellen, althans dit beweren alle politiekers, daarop berust eigenlijk de eenheid van het land en dus was het een zeer revolutionaire daad van de oude burgerdame *De Tijd* om in een booze bui (een straatjongen floot misschien onder de vensters van haar redaktiebureau de melodie van het Carmagnolelied) te spreken van een protest in plaatst van een huldeblijk. En nu hadden wij gedacht, dat zoowel de Gebr. Spijker als de heeren, die zich later als verschillende komitees zouden ontpoppen, eerbiedig het hoofd zouden hebben gebogen voor den koninklijken wil, misschien wel inwendig een weinig mopperend over de stomiteit van het roomsche dagblad, maar toch wel zoo verstandig, dit niet te laten blijken. De menschelijke ijdelheid was echter belangrijk sterker dan hunne gemeente of voorgewende koningsliefde en ook sterker dan hun gezond verstand, altijd wanneer zij dit bezitten. Met de hardnekkigheid van een verwend, eigenzinnig kind hielden zij bij de koningin aan, ach, alles was al gereed, de

centen, aldus zou Mevrouw Catharina Blommers van Utrecht zeggen, de centen lagen er voor klaar en dus . . . als 't u blijft Majesteit, als 't u blijft en dus . . . Is het dan te verwonderen, dat de Koningin vooral na het vernemen van dit laatste argument, er ten deele in toestemde het Nationaal (?) huldeblijk te aanvaarden, maar tevens bepaalde, dat het rijtuig niet bij het kroningsfeest zou gebruikt worden, toch bij een andere gelegenheid. Toen dit besluit bekend werd, bleek het, dat er nog *geen centen klaar lagen*, men moest nog de noodige middeltjes bezigen, om die uit de zakken van de bewoners te kloppen en de kommissie, die, hoe weet men niet, door Gebr. Spijker in elkander was gedraaid, kwam op het denkbeeld, om aandelen te verkoopen à 25 cent. Aandeelen, waaraan men, rekenende op het koopmanskarakter van onze ehrenfeste burgerij, eenige voordeelen had verbonden. Allen, die een aandeel koopen, mogen op bepaalde dagen of de teekeningen van de gouden koets of het gevaarte in werkelijkheid bewonderen en hebben het recht hunne naam te doen inschrijven in een gedenkboek, hetwelk bij het aanbieden van het geschenk de koningin zal worden aangeboden. Dat de Koningin nimmer aandrang zal gevoelen, om in dit kurieuse adresboek zich te verlustigen, zal ieder, die niet geheel gek is, begrijpen; maar de reclamehelden fabriceerden er dit bij, om de aandelen aantrekkelijker te maken voor het kooplustige publiek.

En thans zijn de aandelen verkrijgbaar gesteld. Op muren en schuttingen zijn hardkleurige biljetten aangeplakt, prijkende met een groot getal onderteekenaars. Eerst komen de namen van stadgenooten, als mr. Th. Heemskerk, de man die bij de verkiezingen de revolutie afschilderde als een straffe gods voor de ongerechtigheid des menschen en denkelijk de gouden koets als zoenoffer voor god's toorn wil doen bezigen, de vrome Willem Hovy, die de jenever bestrijdt en de menschen alkohol in het op zijn brouwerij vervaardigde bier toedient, de bekende A. C. Wertheim, die, nu op filantropisch gebied de heer Janssen hem verdrongen heeft, dienst doet als opzichtig

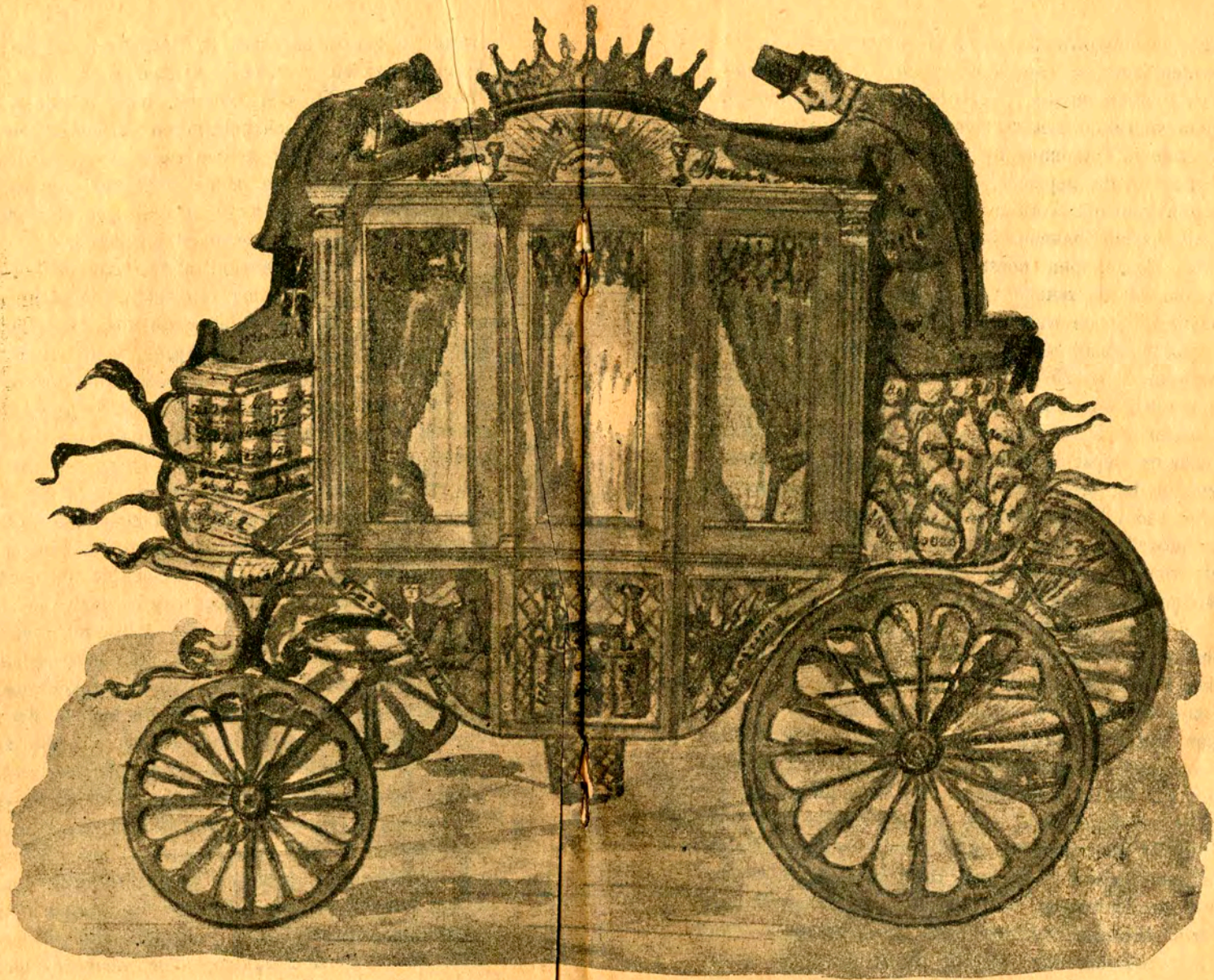
uithangbord, de roomsche ketterjager Waterschoot van der Gracht en nog acht anderen. Deze grootheden maken het eere-komitee uit, daarna fungeert Dr. J. Th. de Visser als eere-voorzitter en dan volgt er een groot aantal namen van menschen, die wonen in de Sint Pieterssteeg, de Jodenbuurt en andere proletariërs-wijken. Opmerkelijk genoeg staan achter hunne namen het nauwkeurig adres van hunne woonplaats, terwijl dat niet het geval is bij de namen van de leden van het eere-komitee. Wanneer men echter een weinig op de hoogte is met de gebruiken, gangbaar bij aanbieders van Nationale Huldeblijken en wat dies meer zij, dan valt het gemakkelijk te verklaren; Primo: de geadresseerde personen zijn de mannetjes die de boel moeten belooen, terwijl het eere-komitee met de eer schoot gaat; sekundo: de adressen doen dienst om aan te toonen, dat de heeren zich met de sjofele luidjes verbroederen; tertio: de adressen, voorkomende in de arbeidswijken, geven de beweging een solied karakter, hetwelk hoogstwaarschijnlijk niet het geval zou zijn met vermelding van alleen bourgeois-namen; konklussie: het publiceeren van deze adressen geeft voordeel en verschaft aan de deelnemers een genoeg dat, en dit is niet van belang ontbloot, niet ekstra betaald behoeft te worden.

Vele winkeliers, vooral in sigaren, hebben zich bereid verklaard, tegen zooveel procent natuurlijk, de aandelen in hunne winkels te verkoopen.

Zoo is het dan een feit geworden, dat men de koningin blameert door deze onderneming in de droeve tijden van heden door te zetten inplaats van te spreken als volgt:

Majesteit!

Het was onze hartewensch u een stoffelijk blijk van onze hulde te geven, maar toen wij zooveel werkloosheid, zooveel broodsgebrek rondom ons bemerkten, hebben wij gemeend, dat het beter en verstandiger en bovenal menschlievender was de gelden voor het u aan te bieden geschenk

te geven aan hen, die het wel buiten een gouden koets, maar niet zonder eten kunnen stellen.

Wie van u, brave oranjeklanten, is zoo oneerbiedig om niet met vertrouwen te verwachten, dat de koningin daarop van harte amen had gezegd?

Ik vraag u af of al de leden van de vereeniging tot het daarstellen van een nationaal huldeblijk, tot het eere-komitee inkluis, met hunne ongepaste hulde niet meer de draagsters der kroon beleedigen, dan de socialisten, die in het vuur hunner rede eenige woorden bezigen die men uitlegt als majesteits-schennis, of die, verontwaardigd over het onverdiende lijden van het arme volk, een bitter en scherp artikel in hun blad schrijven.

Medeburgers en burgeressen, gij zijt het misschien niet eens met de ideeën der socialisten, maar wanneer zij propaganda maken, geschiedt dit niet uit reklame voor hunne »zaak« of voor hun eigen persoonlijkheid, en wanneer zij zich ruw uitlaten over personen of instellingen, dan doen zij dit gedreven door toorn over onverschilligheid, lautheid of ongerechtigheid. Men moge nu hunne handelwijze afkeuren, zij geschiedt ter goeder trouw. Wat echter te zeggen van den treurigen moed van menschen, die handelen uit berekening of eerzucht en een jong meisje, hetwelk zij vereeren en liefhebben *gelijk zij zeggen*, als reclamemiddel willen bezigen?

Nog laffer en misselijker wordt de aanstellerij, wanneer men zelfs niet schroomt de werkeloosheid er bij te pas te brengen, en het onwijze sprookje gaat vertellen, dat het vervaardigen van het gouden rijtuig weer een aantal menschen aan brood zal helpen. Deskundigen hebben mij verzekerd, dat een aantal deelen van de koets noodzakelijk in het buitenland moesten vervaardigd worden. Maar zelfs al was dit niet zoo, dan begrijpt toch bijna elk mensch, dat uitteraard van de zaak aan een zoo gekompliceerd voorwerp slechts weinig menschen kunnen werken.

Neen, de praatjes van de gouden koets-kommissie verstuiven

als kaf voor een frissche windvlaag, wanneer men hen aan kritiek onderwerpt.

En nu vragen wij u allen af, of gij niet zooveel gevoel bezit met het lijden uwer medemenschen, of gij niet zooveel kennis hebt genomen van de ernst der tijden, dat ook u deze onderneming als hoogst laakbaar voorkomt.

Hebt gij, wanneer gij die stilzwijgende troep van duizenden werkloozen in breede rijen door de straten zaagt trekken, dan niet een enkel oogenblik gedacht aan het schamele tehuis van die arme menschen, aan hunne bleeke vrouwen, aan hunne kwijnende kindertjes?

Kwam het u dan niet als misdadig voor, wanneer misselijk aangekleede fatten en modepoppen spotten met deze droevige optocht?

Hebt gij niet gezien in de laatste dagen, dat menschen, aan wien men kon merken, dat zij timmerlieden of andere vakmannen waren, als 't ware vochten, om bij de sneeuwploegen in dienst gesteld te worden en kunt gij niet den toestand van den huisvader begrijpen, die wanhopig »neen« moet zeggen, wanneer bij zijne thuiskomst moeder de vrouw hem vraagt of het hem gelukt is te kunnen werken?

Heeft uw hart niet opgehouden te kloppen, wanneer gij uit de dagbladen moest vernemen, dat schier onophoudelijk zich arbeiders komen aanmelden, om wat te genieten van de bedeeling en die zich reeds gelukkig gevoelen (de stumperts) wanneer zij een kruimken krijgen, dat van 's rijken tafel afvalt?

O, hoe gij werken wilt, hetzij tot opheffing van de materiele nood, hetzij tot verzachting van zooveel smart en leed, gij zult immers nooit u verlagen tot bespotting van onverdiend ongeluk en onverdiende ellende, niet waar?

Welnu, zij die thans marktschreeuwen met hun gouden kwartjeswagen, zij drijven op gruwelijke wijze de spot met de vreeselijke armoede in onze stad.

Toont dus karakter, gij allen, die van goeden wille zijt en straft deze berekenende zakenmenschen en deze aanstellerige eerzuchtduikelaars door **geene aandeelen te koop**.

Doet het de winkeliers, die zich als tusschenpersonen laten gebruiken, gevoelen, dat gij niet ingenomen zijt met hunne handelwijze en koopt bij hen niets, niets. Deze lui zijn alleen te treffen in hun beurs. Hun geldlade is hunne godheid, welnu onthoudt hen de offers op het altaar er van en zij zullen ondervinden, dat het volk te hoog staat, om zooveel verguizing bij zooveel smart te dulden.

Koopt dus nimmer een aandeel in de gouden koets!

EN

**Koopt nooit in winkels waar deze aandelen
verkrijgbaar zijn!**

Allen, allen kunnen daartoe medewerken. Ja, de plicht daartoe rust zelfs op hen.

Ziet, het geven van een dergelijk opzienbarend geschenk moet een waarachtig koningsgezinde altijd ongepast voorkomen, maar in dagen, dat er bij zoovelen gebrek aan het noodige heerscht, wordt het een misdaad.

Wanneer een onzer partijgenooten optreedt, om tot het volk te spreken over het onderwerp: »De Koningin in een gouden koets en het volk in ellende«, dan vragen wij u, wie gaf daartoe aanleiding?

O vergezelt mij even, een oogenblik maar.

Wij moeten naar boven, twee of drie trappen hoog.

Wij doen de kamerdeur open, zij is niet gesloten, dat behoeft ook niet, want als er een dief mocht komen zal de man, die dikwijls meer hart bezit dan een lid van een eere-komitee, er eerder wat brengen dan wegnemen.

De kamer is ledig, de kachel eveneens, want de paar houtjes, die erin liggen smeulen, zijn te klein en te nederig om zich de naam van brandstof toe te eigenen.

Waar is de vader?

Hij is er op uit, reeds vroeg heeft hij zijn versleten schoenen aangetrokken om te trachten wat te verdienen.

Lied der vervolgd en

VAN FRIEDRICH VON SALLET.

Wanneer ze mij de oogen blinden,
Schijnt straks de zon dan minder blij?
De vrijheid — hoe ze 't lijf mij binden —
Ze zegeviert ook zonder mij.

En of zich in de duisternissen
Ook al mijn vrijheidskreet verloor, —
Die ééne stem zal men niet missen
In het duizendstemmig menschenkoor.

En of ze mij de hand ook binden,
Wijl die de pen hanteerde als zwaard, —
Er is nog hand en pen te vinden,
In kracht en deugd de mijne waard.

De lent' ontvliedt niet deze landen
Met heuren zang, heur groene praal,
Wijl gij met lompe ruwe handen
Hebt omgebracht één nachtegaal.

R. v. A.

...amenlijk in het Munsterhótel te dineeren.
lijk gezegd, vind ik dit denkbeeld uitstekend, want
bij Oranjefeesten behoort nu eens voor altijd vret n,
zuipen en brassen. Maar eilacy! 31 Augustus valt
op een Vrijdag en de Roomsche officieren van de
schutterij (die van het garnizoen niet, want dat zijn
toch allen vrijdenkers), mochten dus geen vleesch
eten. Wat nu gedaan?

Gelukkig kwam de voorzienigheid, die zich steeds
met alles bemoeit, ook hier tusschenbeide en haar
werktuig was de protestantsche MajoorCommandant
Claus.

Eerst ging hij naar Monseigneur Boermans om
voor die officieren dispensatie van de vastenwet te
vragen, maar het schijnt dat Claus niet de vormen
jegens den Bisschop behoorlijk in acht genomen
heeft, of wel dat deze laatste in eene niet te beste
luim verkeerde, want Monseigneurs antwoord was
„Non Possumus”, hetgeen op zijn Hollandsch be-
teekent: „dat doe ik om de verdommenis nie”.

Toen werd dan besloten dat men in het Mun-
sterhótel een vleesch- en een vischtafel zoude hebben.
Vivat, het geloof was gered!

Intusschen heeft Claus zich eens verdienstelijk
gemaakt en dat schijnt een familietrek te wezen,
want het vorig jaar heeft z'n broer Frits bij ge-
legenheid van het St Catharinafeest het Hoofdbestuur
van den Flodderbond bedankt voor wat ze reeds
voor den werkmán gedaan hebben. Een spot-
vogel deelde mij later mede, dat Claus toen
een leeg blad papier uit den zak haalde, maar dat
geloof ik nu werkelijk niet, want het oogenblik was
ernstig en plechtig, zoo zelfs dat advocaat Bijvoets,
die blijde was tenminste een weinig waardeering
te hooren.